

Berenike ja Titus viimeisessä näytöksessä.

Titus Kansanteatterissa.

Vaikka Arvid Järnefeltin keisaridraaman esityksestä Kansallisteatterissa onkin kulunut jo hyvin pitkä aika, on se silti säilynyt muistissa tavattoman hyvikin ja mieleen johtuu Kansanteatterin esitystä katsellessa eräitä vertauskohtia.

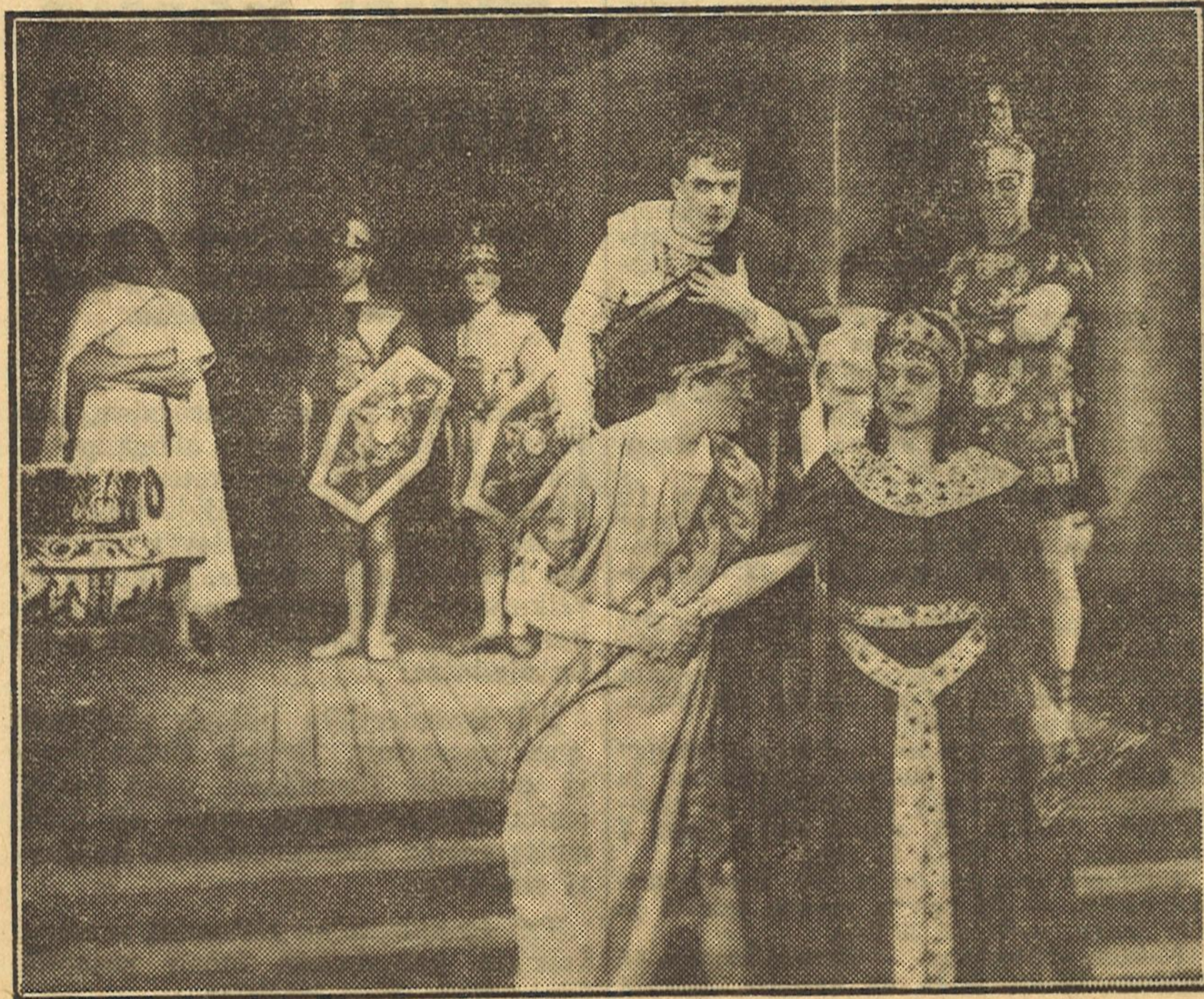
Ohjaus on nyt kokonaan toinen ja täytyy sanoa, että se oli Eino Salmelaiselle selvä voitto. Hän oli alusta loppuun saanut esityksen pysymään tyyliissä, jossa Kansallisteatteri verrattuna oli paljolti modernimpi, vauhdikkaampi ja monivivahteisempi huolimatta siitä, että näyttämöllä säilyi koko ajan sama keuhys. Mutta tuo kehys oli täytetty hyvin suvilkaalla, hyvin intensiivisellä elämäntyöllä, jota johtajan käsi oli ohjaillut pikku siipiä myöten. Eräänlaista notkistumista se vielä kaipaa, jotta kaikki sujuisi kimmelluksitta, mutta esim. kolmannen näytöksen bakkanaali oli ohjauksen puolesta erikoinen taidonnäyte. Lisäksi lopoli myös huomattavaa se, että ohjauksessa koetettiin mahdollisimman suurelles määrässä saada esille se, mikä näytelmänmässä on todella dramaattista, niin että väst toiminta juoksi kohisten ja voimakkaasti.

Kna varsinkin kolmessa ensimmäisessä näytöksessä, kun taas loppunäytöksiin Järnefeltin sisältoineen oli saatu vaihtelevaisuutta ryhmien ja värien onnistuneella asettelulla. Näytelmä voitti siltä lukukannalta huomattavan paljon vaikuttavuusvuudessa sikäli kuin se oli riippuvaijaton puhtaan ohjaustekniikan taitavastasella soveltamisesta.

Mutta Tituksen menestys riippuu enparzonen kaikkea nimiosan esityksestä, ja ma-Kansallisteatterista on jäänyt kaikkien valla mieleen Urho Somersalmen mainio suonefelritus. Kalle Rounista on sanottava, että suuri hänen Tituksensa oli hyvin korrekti, että Titukhän otti tarkoin huomioon luonteessa mantilmenevät vastakohdat: hallitsemistahteen don ja sairaalloisen alistuvaisuuden. Samallismoin vastasi ulkonainen olemus erinäyttöomaisesti kuvaa Caesar imperatorista.

Arvid Järnefeltin syvällisimpiä eetilisiä ongelmia on se, miksi ihminen tahtoo olla toista kuin mitä hän on, tahtoo

Kuitenkin sielullinen puoli jäi, varsinkin kahdessa viime näytöksessä, jotka herkkyydessään kysyvät hyvin paljon, vain ääriivoiksi ja viittailuiksi. Kassoja käsitti kyllä, mistä oli kysymys, mutta hän ei päässyt täydellisesti elämään mukana, innostumaan ja lämpenemään. Hra Rounin Titus jäi jollakin lailla omituisen kylmäksi, hiukan teoreettiseksi, vaikka mielellään tunnustaa oikeat otteet ja selkeän hahmoittelun. Eine Laineen Berenike taas oli hänen kaikkein kauneimpia saavutuksiaan sekä ulkonaiseen olemukseen että sisäiseen paloon nähden. Hän oli todella nainen ja ruhtinatar. Sitten tekee mieli muistaa Kaarlo Angerkosken Domitianus pöyhkeässä saamattomuudessaan ja etenkin Aino Lohikosken Domitia, joka elävyydessään oli illan kaikkein parhaimpia. Ossi Elstelän Lysimakos oli

Kohtaus 2. näytöksestä.

suurella tyyliissä tuntuu kieltämättä epätasaiselta, ruosteiselta. Hugo Hytönen antoi Vespasianukselle oikean vivahduksen vahvaa realismia. Sattuvaa luonnehdintaa ha-

“ vaitsi myös Kyösti Erämaan pretorianipäällikössä. Kaarlo Angerkosken Domitianus ja Aino Lohikosken Domitia olivat roomalaisina vähemmän uskottavia. Petollista Aulusta esitti Kaarlo Kytö harkitusti. Bakkanaalinäytöksessä Otto Noron rehevä Silenus herätti välitöntä riemastusta. Kiitosmainintansa ansaitsevat niirikään tanssisolstit Orvokki Siponen ja Klaus Salin.

Eino Salmelaisen ja hänen ensemblensa suurella huolella suoritettu värikäs ja tiivis »Titus»-esitys ansaitsee pääkaupungin teatteriyleisön täyden huomion.

L. V.

pääpiirteiltään oikeaan osattu, mutta aivan täydellistä kuvaa kristitystä lääkäristä lempeine filosofioineen ei saanut. Kyösti Erämaa oli komea Cerealis, Kaarlo Kytö oli tyylikäs Aulus, ja Hugo Hytösen Vespasianus erittäin selvästi havaittu ja tavattu.

Thelma Tuuloksen ohjaamat tanssit olivat erittäin onnistuneita ja molemmat solistit, Orvokki Siponen ja Klaus Salin, saivat ansaitut suosiosoituksensa. Lasse Elon lavastukseen ja pukuihin oli uhrattu hyvin paljon, ja ne vastasivat tyyliään ja väreiltään hyvin näytelmän henkeä ja ajankuvaa.

Kaiken kaikkiaan Titus esiintyi Kansanteatterissa tavalla, joka on tämän teatterin merkellisimpiä saavutuksia ja osoittaa, että taiteellinen työ siellä voi viedä pitkällekin. Se ei ehkä tehnyt Järnefeltin draamalle aatteellisenä teoksena otettuna aivan täyttä oikeutta, mutta se tempasi kuitenkin yleisön mukaansa seuraamaan esitystä hengähtämättä ja sai sen osoittamaan suosiotaan hyvin voimakkaasti ja runsaasti varsinkin kolmen ensimmäisen näytöksen jälkeen. Täten on odotettavissa, että Titus tulee elämään Kansanteatterinkin näyttämöllä, viehättämään yleisöä varsinkin esityksen teknillisen puolen varmuudella mutta myös syvämielisillä ajatuksillaan ja runoudellaan.

E. P—la.

Sha
Pitkäaikaise
sena Kansante
valoon Yllopp
kespearen su
Macbeth. Se
uutena suom
bergin ohjaan
tamana ja Yn
malla musiik
sanottuna kai
kijät olivat o
ren historialli
ohjaus vaatii
myös tavallist
siinä nti Lin
lienee ensim
maassamme,
että miltei ka
kilöitä lukuun
ria näyttelijö
sä tuleekin
näyttelijän ko
linen työ tunt
ohjaajan anta
siin äänenpai
ten. Kohtalo
Shakespeare-
maktaana va
ollen puolitie
näkyi kuitenkin
sesti ilmensi
yksinkertaisu
tus.

Kuten san
set eivät ko
mykseen. Kad
oli tapansa
lista työtä, m
voinut ylläpit
himoista voin
lijä operettio
tää enemmän
vaisi ymmärt
nenäyttelijä.
van osan
Ehkäpä se oli
talaisen oivall
lilälaadusta,
käyntikohtaus
seksi, jopa ni
kuttaa jo mi
alkupuolien k
nen lady
voimakkaase
ulkonaista li
Muista h

En
Eilinen "M
artaan ja m
ja punnitun
maus. Studi
Lindberg
mystensä tulo
sia saavutuk
valanut erit
tyyn yleisesi
valmiutta, mi
teellinen teht
taa antaa. S
klassillinen
yhtä hedelm
kuin minä ny
netään klass
Toiseksi eilis
parhaaseen,
tä voidaan
mursivat ent
tutut mittan
kipinän viedä

Shakespeare-ensi-ilta

Kansanteatterissa.

Pitkäaikaisen "studiotyön" tuloksena Kansanteatteri toi eilen parrasvaloon Ylioppilastalon lavalla Shakespearen suuren murhenäytelmän *Macbeth*. Se esitettiin Yrjö Jylhän uutena suomennoksena, Bertha Lindbergin ohjaamana, Lasse Elon lavastamana ja Yngve Ingmanin sovittamalla musiikkitaustalla. Lyhyesti sanottuna kaikki edellämaitut tekijät olivat onnistuneet. Shakespearen historiallisten murhenäytelmien ohjaus vaatii muitten avujen lisäksi myös tavallista enemmän tietoa, ja siinä nti Lindberg tässä suhteessa lienee ensimmäisiä teatteri-ihmisiä maassamme. Tulos ottaen huomioon, että miltei kaikki esiintyjät päähenkilöitä lukuunottamatta olivat "nuoria näyttelijöitä", kuten studiotyössä tuleekin olla, oli hyvä. Monen näyttelijän kohdalta oma persoonallinen työ tuntui kuitenkin hukkuvan ohjaajan antamiin tarkkoihin viitteisiin äänenpainoja ja liikkeitä myöten. Kohtalontuntu, joka hyvissä Shakespeare-esityksissä niin voimakkaana valtaa katsojan, jäi näin ollen puolittiehen. Ohjaajan tarkoitus näkyi kuitenkin kaikessa, ja oivallisesti ilmensi sitä myös Lasse Elon yksinkertaisuudessaan jylhä lavastus.

Kuten sanottu näyttelijäsuoritukset eivät kohonneet ohjaajan näkemykseen. *Kaarlo Kytö* nimihenkilönä oli tapansa mukaan tehnyt tunnollista työtä, mutta ei kaikin paikoin voinut ylläpitää *Macbethin* kunnianhimoista voimaa. Kun tämä näyttelijä operettiosien sijaan saisi esittää enemmän draama, hänestä kasvaisi ymmärtääkseni suurikin luonnenäyttelijä. *Lady Macbethin* vaativan osan esitti *Elsa Rantalainen*. Ehkäpä se oli liian kaukana rva Rantalaisen oivallisesta, rehevästä näyttelijälaadusta, sillä nyt esim. unissa käyntikohtaus jäi verraten ulkonaiseksi, jopa niin, että se luettuna vaikuttaa jo miltei enemmän. Monissa alkupuolen kohtauksissa kohosi hänen *lady Macbethinsa* kuitenkin voimakkaaseen tehoon, vaikkakin ulkonaista liikehtimistä oli paljon. Muista henkilöistä mainittakoon

Eilinen "Macbethin" ensi-ilta tarttaan ja määrätietoisin, pitkällis ja punnitun teatterityön kaunis maus. Studiotyön ohjaaja *Bertha Lindberg* oli toteuttanut pyrinnystensä tuloksena eräitä ainutlaatuisia saavutuksia. Ensinnäkin hän valanut erittäin taitavasti jäsenyyteen yleisesitykseen sitä luotettav valmiutta, minkä vain tällainen perusteellinen tehtäviin koulutuminen saattaa antaa. Saattaa todella uskoa, et klassillinen draama on näyttelijäyhtä hedelmällinen kehityksen polku kuin minä nykyaikaisessa tanssissa.

Uudelleen klassillisen baletin traditioita. Toiseksi eilisessä esityksessä päästiin parhaaseen, mitä näyttelijäkehitykseltä voidaan toivoa: eräät näyttelijät mursivat entiset rajansa, ylittivät totut mittansa, antoivat sytyttävän kipinän viedä itsensä mukanaan.

Oiva Luhtala ja *Matti Aulos*, joista etenkin viimeainitussa oli sisäistä tunnetta enemmän kuin monessa muussa.

Joka tapauksessa Kansanteatteri ottamalla *Macbethin* ohjelmistonsa on tehnyt rohkean teon ja onnistunut siinä mahdollisuudet huomioonottaen, etenkin kun näytelmä haluttiin esittää studiotyönä. Toivottavasti yleisö, joka valittaa kaipaavansa myös suurta draamaa, käyttää nyt tilaisuutta ja menee *Macbethia* katsomaan ja kuulemaan. Sillä siinä puhuu myös sana, itse suuri Shakespeare eikä vain ulkonainen komeus ja teknilliset varusteet, kuten valitettavan usein nykyaikaisissa Shakespeare-esityksissä. Ja se on jo paljon.

J. P.

Voitokas Shakespeare-ilta Kansanteatterissa

"Macbeth" studio- työnä

SHAKESPEAREN teatteri on tähän päivään saakka ollut eräs kaiken suuren näyttämötaiteen koetinkivi. Useimpien näyttämön suuruuksien taiteellisena kunnianhimonä on kolmen vuosisadan aikana ollut Shakespearen tulkitseminen. Hänen murhenäytelmistään tulevat lähinnä mieleen "Hamlet", "Othello", "Kuningas Lear" ja nimenomaan "Macbeth" silloin kuin ajatella suuria näyttelijätekoja. Saavuttihan jumaloitu *Garrick* Shakespearen kotimaassa erään parhaista voitoistaan *Macbethina* ja Wienin Burgtheaterin loistojalta piirityy *Lauben Macbeth* teatterihistorian mestariluomien joukkoon mainitakseni vain pari loistavaa esimerkkiä.

Helsingin Kansanteatteri on studiotyössään uskaltanut asettaa päämääränsä korkealle valitessaan työskentelynsä kohteeksi "Macbethin", jota huomattavat Shakespeare-tutkijat pitävät Shakespearen murhenäytelmistä taiteellisimpana. Teatteria on kannustanut sama taiteellinen tahto kuin muidenkin aikojen korkealle tähtäävää näyttämötyötä ja siksi tälle jalolle ambitiolle on jo sinänsä annettava täysi tunnustus. Tunnustus on sitäkin ilahduttavampi, kun tästä voimainkoetuksesta muodostui voitto teatterille sekä sen edustavalle näyttelijäkasvatuksen syventämistä tarkoittavalle työmuodolle.

*

Todellisenä yllätyksensä tässä rajojensa murtamisessa, taiteellisessa kypsyymisessä nähtiin *Kaarlo Kytö* nimiosassa. Eräät pienet teknilliset estot, varsinkin äänenkäytön paikoittainen kumea pingoittuneisuus ei tosin vielä ollut täysin voitettu, mutta siitäkin huolimatta *Kaarlo Kytön Macbeth* oli näyttämöä hallitseva suuri luomus, jonka taiteellinen tulo vahvautti katsomoa. Shakespearen skotlantilaisten vanhimpaan kuningastaruun perustuva jylhä murhenäytelmä on johdonmukaisen sielullisen häviön synkkä tragedia. *Macbeth* on kohtalon merkitsemä mies, noitien aavemaisesti ennakoima murhaaja, jonka mielikuvitus ärsyytyy kuin loihdittuna maineen himosta ja ennustetusta kuninkuudesta ja joka murhavimmassa taistelee toivotonman tunnonvaivoissaan, yrittää uhmata tuomiotaan, kunnes lopuksi kuin ahdistettu eläin syöksyy kohti tuhoaan. *Kaarlo Kytön Macbethissa* ilmeni tämä sielullinen tapahtumasarja koko laajuudessaan tavattoman vapautuneesti, rikkaasti ja ratkaisevissa vaiheissaan suorastaan haltioituneesti. Aito shakespearelainen, mutta samalla hyvin persoonallinen oli varsinkin se suggestiivinen sävy, jolla hän tulkitsi ne mielikuvitusihmisen syvältä kumpuavat heijasteet, mitkä aina näyttämöltä ovat valloittavimpina välittäneet suurta runoutta. Joustavana ja psykologisen varmasti hän alkukireydestä päästyään jännitti kamppaillevan tahtonsa murhatekoon, lyyhisty musertavan tuntuunsa painoon, teeskenteli ja uhmasi, taisteli oman sielunsa aaveita vastaan ja murtui ensin sisäisen vihollisensa saartoon ja vastasitten miekanpistoon. *Macbeth* on kaikkien aikojen suurimpia rooleja. *Kaarlo Kytö* loi siitä sellaisen, jonka todistajana ei kovin usein olla, näyttelijän ensimmäisen todella suuren näyttelijäteon.

Lady Macbeth ei roolina ole yhtä mielenkiintoinen. Tämä verta janoava, miehensä kunnianhimoa kylmästi laskien yllyttävä nainen on paljon mutkattomampi ja vähemmän syvälinen luonne kuin *Macbeth*. *Elsa Rantalainen* on komeine puhealttoineen ja ylväine ryhteineen soveltui kylä osaansa. Hänen salamoivissa silmäkulmissaan on jotakin luonteenomaista tälle kolkon turmiontahtoiselle

tragediennelle, mutta sittenkin hänessä heräsi sytyttävä kipinä vain lyhyinä tuokioina ja hänen valtijattaren eleensä olivat liian arkisesti alleviivaten punnitut. Parastaan hän antoi vaikeassa, mutta kiitollisessa unisakävijäkohtauksessa, jossa kammottava pakonalaisuus tuli järkyttävästi esiin.

Matti Aulos Macduffina oli illan suuria, myönteisiä yllätyksiä. Alkupuolella hän tyytyi olemaan vain luonteva, mutta kohtauksessa, jossa tämä ylimys saa tietää puolisonsa ja lastensa murhasta, hän puhkesi niin intensiiviseen sielulliseen paatukseen, niin ilmeikkääseen eläytyneisyyteen ja tahdon vireyteen, että hänestä voisi odottaa tästä lähin mitä tahansa murhenäytelmän sankaria.

Kalle Rouni Duncanina sai valtiaseensa jäntevää voimaa ja luontevia äänenpainoja, *Elsa Turakainen* *lady Macduffina* toi esitykseen

alten naisellista viritystä ja *ala Banquona* oli saanut entistä lujempaa ryhtä ilmaisuvoimaa ja vilpittumista. *Vilho Siivola* ja humaltunut portinvarti luotettavia ja vapautuneita *Vilho Ruuskasen* *Malin* hyvästä työstä ja antoi luotettavaa persoonallista panosta sidottua. Päälikköjen *Seppo Sariola* ja *Kauko* en edustivat jo melkoista listä varmuutta muita väosia erikseen mainitsematta. *Piponiuksen* avustajana erikoisen taiteellisen ohjaaja voinut liittää kolmen puhekuoron plastillisesti ja i voimakkaasti vaikuttavat t, jotka antoivat esitykselle maisen tunnelman vaativan taustan.

is oli lopuksi se sulattimo, onaisuus valautui täyteen te- *Lasse Elon* mielikuvitusrikkeskittävästi määrätietoinen ei ehkä koskaan aikaisemmennyt niin sopusuhtaisena ja ana tuloksena kuin "Mac- *Yngve Ingmanin* musiikkijälleen, mikä tervetullut voierilla on hänessä näyttämösäveltäjänä.

"*Macbethin*" ohjelmistoon ri tällä hetkellä saadaan kiitös *Yrjö Jylhän* tuoreesta, ja kauniisti sointuvasta runoksesta. Kun esityksen laulun puoli ei vielä ole sen la ja kuuluvaisuus salissa onono, on hyvä lukea näytelmäa.

teatteri-ilta päättyi suosionista päättään täydelliseen meeen. Juhlavuutta katsomoon myös tavallista useampien tun- kulttuurien henkilöiden läsnäolo.

V. R—s.

"MACBETH" KANSANTEATTERISSA.

Studiotyön merkittävä tulos.

Kansanteatterin Studio on syksystä saakka harjoitellut Shakespearen "Macbethia", jonka ensi-ilta oli eilen. Sitä odotettiin ainakin taiteellisissa piireissä suurella mielenkiinnolla, oikeasti jännityksellä, mikä laukesi eilen illalla. Studion johtajana on Bertha Lindberg, ja hänen ohjauksensa alaisena on ollut pari vanhempaa näyttelijää (pääosissa) ja joukko nuorempia, oikeastaan aivan nuoria,

joiden kanssa neiti Lindberg on saanut nyt näin pitkän ajan tehdä kouluuttavaa työtä.

Me täällä Suomessa tiedämme, että teatterin ensi-ilta seuraa toistaan neljän viikon kuluttua (jollei mitään erikoista kiirettä satu olemaan), ja senvuoksi me olemme varsin uteliaita joutuessamme tämänkaltaiseen premiääriin, jota on harjoitettu tavallista pitempi aika.

Mielenkiintoa herättää jo se seikka, että esitettävänä on Shakespearen "Macbeth", joka meikäläisellä näyttämöllä on niin harvinainen. "Macbethilla" on omat vahvat piirteensä suomalaisessa teatterikirjallisuudessakin. Siitä on ilmestynyt ensimmäinen suomalainen näyttämömaailma nimellä Ruunulinna 1834 ja muutenkin se on ensimmäinen suomeksi käännetty Shakespearen näytelmä. Sen suomensi Kaarlo Slöör Shakespearen syntymän 300-vuotisjuhlaksi 1864.

"Macbethia" on esitetty Suomessa sangen vähän. Ensi kerran se meni Suomalaisessa Teatterissa Slöörin (Santalán) käännöksenä 1887 kevätkaudella, jolloin Kaarola Avellan esitti lady Macbethia Benjamin Leino Macbethia. Toisen kerran sitä esitettiin samassa teatterissa 1894 Hedvig Raa-Winterhjelmin vierailunäytäntönä sekä vihdoin kolmannan kerran Ida Aalbergin vieraillessa Lady Macbethina 1896. Suomalaisessa Maaseututeatterissa tätä draamaa myöskin lienee esitetty, koskapa lady Macbeth mainitaan Hilda Pihlajamäen osaluetelossa.

Luonnehtiessaan "Macbethin" asemaa Shakespearen tuotannossa kirjallisuuden tutkijat puhuvat ristiin. Brandes sanoo, että se on moraalinen melodraama, jolla ei ole sanottavaa taiteellista arvoa. Brunius haluaa tähän lisätä, että "mieltäkihoittavan aiheen aateloivat syvälle tunkeutuva näkemys ja säveltaiteellinen tunne". Hän myöntää "Macbethille" huomattavan sijan Shakespearen tuotannossa. Joku karakterisoi näytelmän "räkkätyn omantunnon tragediaksi", ja useat asettavat sen mestarin parhaimpien teosten joukkoon.

Shakespeare antoi liian paljon, siinä oli hänen "vikansa". Runoilija voitti draaman rakentajan. Totta sanoi hänen aikalaisensa Ben Jonson hänestä: "Hän ei ollut yhden aikakauden lapsi, vaan kaikkien aikojen." Meidän on siis viisainta tunnustaa, että tämänkin Shakespearen draaman psykologinen kestävyys on ulottunut meidän aikaamme asti ja tulenee jatkumaan yhä edelleen seuraaviin polviin. Tuntuu vielä nimenomaisesti "Macbeth" puhuvan juuri tälle ajankohdalle. Siinähan nousee tyrannia (diktaattoria) vastaan, ja loppu erikoisesti lupaa valoisampaa ja vapaampaa aikakautta. Täältä kannalta katsottuna "Macbeth" juuri tällä hetkellä on enemmän kuin pelkkä teatteritapaus.

Mutta teatteritapaustenakin se on huomattava. Meikäläisissä oloissa tavallista pitempi kypsytämistyö on kantanut runsaan hedelmän. Tosin draamassa on vain kaksi varsinaista perushenkilöä, joiden luominen on ollut kokeneiden näyttelijöiden käsissä, mutta suuri joukko vähemmän vaikuttavia sivuhenkilöitä vaatii sentään ohjaajalta aikamoista työtä vahvistaakseen yleisvaikutusta. Bertha Lindberg on soinnuttanut nuoret näyttelijät erinomaiseen yhteisviraaseen. Lausunta, liikkuminen, kaikki se, mikä tekee tyylin, on hoidettu ansiokkaasti. Studiotyö on kunnialla lunastanut itsensä. Jos jokin ääni ei olekaan aivan virheettömästi taipunut tyyliin, ei erillisyyksiksi tulla korvaan pahemmin sattuva. Olen vakuutettu, että tällaisella studioharjoittelulla kehitetään nuoren näyttelijäpolven makua, tyylijatua ja varmuutta. Varsinkin näin tapahtuu

silloin, kun ohjelma on klassillista, sillä sieltä sittenkin on tavattavissa näyttelijän taiteelle kestävin pohja. Se vaatii enemmän ja antaa enemmän. Neiti Bertha Lindberg on hyvä näyttämöpedagogi, harras ja uskollinen työssään. Kestäköön studio-

menetelmä ja saakoon hän edelleen tehdä työtä nuorten kasvattiansa kanssa.

Lasse Elo on taaskin osoittanut, että hän lavastustaiteessaan on yhä varmistumassa. Miten oikeatunnelmainen oli noitakuvaelma juurenlonkeroineen, miten oireellisen synkkä Macbethin linna etenevässä hiljaisuudessaan, ja kaikkialla leijaili aivan kuin jokin kohtalon tuntu. Tällaisissa väreissä "Macbethia" sopii näyttellä.

Macbeth on niitä Shakespearen henkilöitä, jotka eniten joutuvat riipuvaiseen asemaan näyttelijän persoonallisuudesta. Siinä ei auta muuntautumiskyky, tuskin n.s. koulukaan. On vaikeata, milteipä mahdotonta luoda mielessään sellaista kuvaa, joka olisi juuri tuo oikea ja ihanteellinen Macbeth. Siinä vaaditaan persoonallisuutta, jolle voi rakentaa, ja keinoja, äänellisiä ja eleellisiä, jotka tottelevat näyttelijän persoonallisuutta.

Ken on alusta alkaen seurannut Kaarlo Kydön taiteellista taivalta, tietää varsin hyvin, etteivät hänen voittonsa ole tulleet pelkän lahjakkuuden ja hyvän onnen ansiosta. Ne ovat olleet työn, määrätietoisuuden ja tarmokkaan työn takana. Vallanhimo on Macbethin virikkeenä alusta alkaen, vaikka murhatekoon tarvitaankin puolison tukea. Samoin hän jo ennen murhaa näkee näkyjä. Hän ei siis sanottavasti kehity toiminnan aikana, ennenkuin lopussa, missä hän huomaa menettäneensä pelon tunteen ja uskaltautuu taisteluun. Kydöllä riittää se perusvoima, joka luo Macbethin, ja hänellä on myöskin nopeasti vaihtelevia vivahteita, joilla hän ryydittää henkilönsä ja voittaa sitä uhkaavan monotoniisuuden. Äänellinen ilmennys on nyt parempaa kuin monesti ennen ja eleet myötäilevät sattuvasti vuorosanoja. Mielestäni tämä on Kaarlo Kydön korkein voitto hänen tähänastisella uralaan.

Lady Macbethista on tehty monenlaisia tulkintoja. Milloin tämä on käsitetty kauniiksi, naiselliseksi, jopa suorastaan hennoksi ja hauraaksi, milloin taas intohimoisesti miestänsä rakastavaksi naiseksi, joka juuri sen vuoksi tukee miehensä vallanhimoisia pyyteitä, milloin vallanahnaaksi ja kunnianhimoiseksi "naispaholaiseksi". Elsa Rantalainen nähdäkseen yritti korostaa vallanhimoisuutta, ryhdistäen myöhemmin henkilönsä kuninkaallista korskeutta. Hän on kuitenkin liian nykyaikainen näyttelijätär pystyäkseen ruumiillistamaan problemaattisen lady Macbethin. Hän on varsin monipuolinen ja joskus ylittäen "ylittänyt itsensä", mutta hänenkin venyvyydelleen näkyy olevan olemassa raja. Hänen luomansa kuva on himmeä, siinä ei ole sitä intohimon ryöppyä, jota odottaisi. Ulkonaisesti näyttelijätär kylläkin hallitsee tyylin, mutta sanonnassa ei ole tarpeeksi sisäistä kimmoisuutta.

Heikki Väistöalumi. Suomen Sosiaalidemokraatti.

(Macduff) on teatraalinen ja Oliva Luhtala (Banquo) ei saa lausuntaansa joustavasti yleistyylin mukaiseksi, mutta kaikki muut sopeutuvat hyvin kokonaisuuteen. "Macbeth" on arvokas teatteritapaus.

Shakespeare-afton på Kansanteatteri.

I år har helgen fört upp på Kansanteateris repertoar en programnyhet av annan art än de sedvanliga julpjäserna — ett shakespeareakt sorgespel, Macbeth. Remisen i går kväll hade tydligen väckt synmärksamhet och molets med stort besök att döma däruv att salongen var ganska full. I förra föreställningen är ingen av Shakespeares fem stora, rikliga tragedier har under tidernas lopp varit så olika värdesatt som Macbeth. I pjäser, Österrikes ryktbara dramatiska ansåg Macbeth vara det yppersta skådespåret någonsin skrivit för scenen med honom har en mängd shakerebunderare alltid stått redo att tilläggs spela en synnerligen framgångsrik och välskildad skådespelsverk som Shakespeare egen tid, med en modern teaterpublik nog fordrar de tragiska konflikterna skola ligga på en i yttre, om än aldrig så blodig och blodig handling på scenen. Utövar manais händelseförlopp, hämtat ur gamla älskade, sålunda icke längre i och för sig särskild dragningkraft på teaterbesökare i våra dagar, så händer Macbeth i alla fall ett stora rykte som ett världslitteratursmärkligt och viktigaste verk genom de utomordentliga psykologiska studier av huvudpersonerna kan möter här, någonting av det allra bästa Shakespeare hela skönlitteratur har fört ut på i sådant avseende.

Ur teaterhistorisk synpunkt sett ger ramat dessutom intressanta upplysningar om de många förskjutningar i fråga om uppfattningen — och därmed naturligtvis även i fråga om den sceniska framställningen — som flere av Shakespeares älskade gestalter, icke endast Hamlet, Ivarn, undergått under årens lopp. Tidigare tolkades Macbeth som den typiska paterboven, den födde brottslingen, en blodbesudlad skurk som mördat sin kung, kränkt gästfrihetens heliga plikter och gått från välsedd till välsedd. Mot denna uppfattning har senare ställts en annan, som gjort Macbeth till den i modern kriminalologi mest bekanta förbrytar-typen, tillfallighetsförbrytaren, vilken genom Macbeth är den segerrika fältherren, som gjort sin kung och sitt land de största tjänster, men av sin äreljuskraft och sitt krav på den högsta belöningen för tapperhet och sedan genom ett mord, vilket snart följes av flere andra, också banar sig väg till tronen. Shakespeares storhet som människoskildrare ligger ju bland annat där i att han i sina dramer framställer förnuftsutveckling stök i stäv mot vad förnuftsutvecklingen låta förmoda. Likaså Othello i äktenskapets betecknar sig själv som den vilken "fordom var Othello" kunde också Macbeth tala om den som fördom var Macbeth, sin konungs trogne tjänare och vasall. Både falla de offer för en själslig förnuftsutveckling som stöter sig mot dem till både kropp och själ.

En dylik förändrad uppfattning har liksom så intressant beträffande tragedins andra huvudperson, lady Macbeth. Till en början framställdes hon alltid på scenen, som "demoniska" kvinnan, förhärdad och sin ondskas och sitt makttbegär. Nu tolkas hon vanligtvis som den älskade hustru, som ingenting begär för rikning, men kämpar för makens och ägar honom då han svikar och

fruktar. Äger han i striden kraft och mannamod så besitter hon i stället den sinnets styrka, som gör det möjligt för henne att stödja honom i situationer, vilka bli mer krävande och farofylla än kampan mot synliga motståndare.

Kansanteateris föreställning i går hade i mångt och mycket karaktären av experiment med ovisk utgång. Personförteckningen upplog med undantag för huvudrollernas innehavare och ett par andra, idel namn på skådespelare, vilka tidigare aldrig eller åtminstone ytterst sällan uppträtt på studenthusscenen. Herr Kyö som spelade Macbeth, är en beprövad artist och hans grepp på den vanskliga uppgiften blev också i stort sett fast och säkert. Masken var lyckligt funnen i

hållning och apparition förklarade han helt väl Shakespeares egen herre. I mordscenen återgav tydligt Macbeths trekan och det även i fortsättningen då det ständigt stegring åskådliggjord rivna sällstillståndet hos en som icke är en rutinerad författare av fruktan och självbevarelsedrivare och vidare framåt på inslagna banan, lyckades han misst och med nyanserad repliker tolka de olika scenerna. Det vilken ofta rätt konventionellt herr Kyös återgående av på denna personliga noten saknade framställning av Macbeth må betecknas såsom en med härtigheterna åtminstvärd presens. De samma kan sägas om de talarens utförande av roll. Skådespelerskan genom med energi och temperaments stora scenerna, mordscenen och scenen, blev hennes spel nog så fullt. Om det till den berömda gårsenen hör ett oavlatigt lämnas oavgjort. Däremot att om framställningen säger pliker utan att röra läpparna större effektivitet kan uppvisa hon talar på vanligt sätt.

Herr Rouni uppbar met song under de senaste åren. Studieuppgifter Duncans roll och bland övriga förändring av Macbeth gav i alla fall en de förtjänar särskilt herr Rouni avis om den teater tekniska nyttan av att framhållas för sitt lyckade och de återvända till skådespelertid de av Malcolm. Övriga uppstora läromästare. Macbeth kan måna eller mindre statistroller, sing da lydas som en demoniskt patetisk melodram — den låter så i vissa stycken i litterära läsa. Men varje skådespelare som tar itu med pjäsen, han må vara många och svåra problem. Genom prominent artist vid sin teaters ensemble mats början möter scenen med på heden och man hade i gånk santenteri fördragt att låta "honom själv. Man behöver väl inte säga sistens" framträdde i kroppslig glans som att säga, att Shakespeares re de och hoppande varelser astadhus Bab i tiden gjorde gällande och som gonting hemskt — demoniskt. Reinhardt ofta uttryckte i sina Shakespeares det sublima till det löjliga tages sakligare genom att säga, att ingenting ut. Att en talar, som antagligen svar så emot Shakespeares egen skådespeltät återge vindens sus på speisstil som deklamation och gestikulera andra naturljud, införts för att i panjerna dem, gjorde blott ont i bankettsenen hade man sökt bliet med Banquos välned låta. En ljusbild avteckna sig i stolens ryggsövd, vilket knapp gjorde önskad effekt. Av La scenbilder var en, Macbeths komponerade musiken ansåm dramet och bidrog till stämningen.

Efter sista akten inropades berg och samtliga medlemmar på mor i öke saknades framhållas då det gällde Kansanteatteri.

SHAKESPEARE som teateröfvare.

På kalenderarets nästista dag kom spelets märkligaste program upp: Shakespeares Macbeth. Men uppträndet av denna tragediernas tragedi på Kansanteateri hade sin särskilda mening. Pjäsen som gavs som studieföreläsning. Om jag fattat teatern rätt, så ville den genom denna rubricering lägga en särskild tonvikt på själva arbetet med pjäsen — den skulle framföra Macbeth som ett slags shakespeareakt pro exercitio, med syftning att handla sina skådespelare i tolkningsroll. Skådespelerskan genom med energi och temperaments stora scenerna, mordscenen och scenen, blev hennes spel nog så fullt. Om det till den berömda gårsenen hör ett oavlatigt lämnas oavgjort. Däremot att om framställningen säger pliker utan att röra läpparna större effektivitet kan uppvisa hon talar på vanligt sätt.

Herr Rouni uppbar met song under de senaste åren. Studieuppgifter Duncans roll och bland övriga förändring av Macbeth gav i alla fall en de förtjänar särskilt herr Rouni avis om den teater tekniska nyttan av att framhållas för sitt lyckade och de återvända till skådespelertid de av Malcolm. Övriga uppstora läromästare. Macbeth kan måna eller mindre statistroller, sing da lydas som en demoniskt patetisk melodram — den låter så i vissa stycken i litterära läsa. Men varje skådespelare som tar itu med pjäsen, han må vara många och svåra problem. Genom prominent artist vid sin teaters ensemble mats början möter scenen med på heden och man hade i gånk santenteri fördragt att låta "honom själv. Man behöver väl inte säga sistens" framträdde i kroppslig glans som att säga, att Shakespeares re de och hoppande varelser astadhus Bab i tiden gjorde gällande och som gonting hemskt — demoniskt. Reinhardt ofta uttryckte i sina Shakespeares det sublima till det löjliga tages sakligare genom att säga, att ingenting ut. Att en talar, som antagligen svar så emot Shakespeares egen skådespeltät återge vindens sus på speisstil som deklamation och gestikulera andra naturljud, införts för att i panjerna dem, gjorde blott ont i bankettsenen hade man sökt bliet med Banquos välned låta. En ljusbild avteckna sig i stolens ryggsövd, vilket knapp gjorde önskad effekt. Av La scenbilder var en, Macbeths komponerade musiken ansåm dramet och bidrog till stämningen.

Efter sista akten inropades berg och samtliga medlemmar på mor i öke saknades framhållas då det gällde Kansanteatteri.

in, kun ohjelma on klassillista, i sietä sittenkin on tavattavissa ittelijän taiteelle kestävin pohja. vaatii enemmän ja antaa enemmän. Neiti Bertha Lindberg on hyvä näyttämöpedagogi, harras ja uskoninen työssä. Keskiköön studiotetelmä ja saakoon hän edelleen ää työtä nuorten kasvattianssa.

asse Elo on taaskin osoittanut, hän lavastustaitessaan on yhä mistumassa. Miten oikeatuntonneen oli noitakuvaelma juurenlonneen, miten oireellisen synkkä bethin linna etenevässä hiljaisuusaan, ja kaikkialla leijaili aivan jokin kohtalon tuntu. Tällaisiväreissä "Macbethia" sopii näyttämönsä.

Macbeth on niitä Shakespearen hiihtöitä, jotka emiten joutuvat riipallisuuden. Siinä ei auta muunmuistisyky, tuskin n.s. koulukaan vaikeata, milteiä mahdotonta a mieleessään sellaista kuvaa, jolla jähäsi juuri tuo oikea ja ihanteellisuus, jolle voi rakentaa, ja joja, äänellisiä ja eleellisiä, jotka levat näyttelijän persoonallisuutta.

in on alusta alkaen seurannut tulo Kydön taiteellista taivalta, ää varsin hyvin, etteivät väkijoukossa ole tulleet pelkän lahjakkuuden ja hyvän onnen ansiosta. Ne olleet työn, määrätietoiseen ja okkaan työn takana. Vallanhinon Macbethin virikkeenä alustan, vaikka murhatekoon tarvinkin puolison tukea. Samoin hänen muun muurhaa näkee näkyä. Hän is sanottavasti kehity toiminnan ma, ennenkuin lopussa, missä hän aanaa menettäneensä pelon tunnusta uskaltautuu taisteluun. Kyriittää se perusvoima, joka luobethin, ja hänellä on myöskin asti vaihtelevia vivahteita, joilla ryydittää henkilönsä ja voittaa uhkaavan monotoonisuuden. illinen ilmennys on nyt paremkuin monesti ennen ja eleet myövät sattuvasti vuosanoja. Mieni tämä on Kaarlo Kydön korvoitto hänen tähänastisella uralla.

dy Macbethista on tehty monenlaista tulkintoja. Milloin tämä on tettey kauniksi, naiselliseksi, jopa astaan hennoksi ja hauraaksi, in taas intohimoisesti miestään si tukee miehensä vallanhimoisyyteitä, milloin vallanahnaaksi unianhimoiseksi "naispaholaisekElsa Rantalainen nähdäkseen i korostaa vallanhimoisuutta, istään myöhemmin henkilöönä kaallista koskenta. Hän on enkin liian nykykalkainen näytteär pystyäkseen ruumillistamaan lemaattisen lady Macbethin. Hän varsin monipuolinen ja joskus ylläns "ylittänyt itsensä", mutta hään venväisyydelleen näky olelemassa raja. Hänen luomansa a on himmeä, siinä ei ole sitä inmon ryöppyä, jota odottaisi onaisesti näyttelijätär kylläkin itseä tyhlin, mutta sanonnassa ei tarpeeksi sisäistä kimmisuutta.

(Madurt) on teatralinen ja Oliva Luhtala (Banquo) ei saa lausuntakaan joutavasti yleistyylin mukaiseksi, mutta kaikki muut sopetuvrat hyvin kokonaisuuteen.

"Macbeth" on arvokas teatteri-tapaus.